

ВІДГУК

ВІДГУК НА НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК В.Є. БОРЕЙКА, О.М. ШУМІЛА, В.В. ШЕХОВЦОВА, О.О. ШУМІЛО «ЕКОЛОГІЧНА ЕТИКА» ДЛЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Курзова В.В.,

кандидат юридичних наук, докторант

Національного університету біоресурсів і природокористування

Необхідність відповідального ставлення людини до природи сьогодні набуває особливої актуальності. Пошук шляхів гармонійної взаємодії суспільства та природи потребує глибинної екологізації загальної культури людства, формування екологічного мислення, свідомості в громадян усіх категорій, вікових груп і сфер діяльності. Саме це завдання репрезентоване екологічною етикою – галузю екологічних знань, яка обґрунтовує теоретичні засади моральності людського ставлення до природи, формує почуття відповідальності, любові й співчуття до природи.

Одним з основних завдань вищого навчального закладу є формування особистості шляхом екологічного виховання (пп. 4 п. 1 ст. 26 Закону України «Про вищу освіту»). Екологічне виховання – потреба часу та один із важливих напрямів у вихованні молоді. Однак, на жаль, у вищих навчальних закладах України не приділяється достатньої уваги вивченню екологічної етики, що, зокрема, зумовлено браком навчальної літератури. Саме тому випуск видавництвом «Право» навчального посібника «Екологічна етика»¹ за загальною редакцією відомого юриста-еколога О.М. Шуміла є вагомим внеском у розвиток етичного виховання студентів-правників.

Навчальний посібник складається із чотирьох глав, містить завдання для самостійної роботи, тести, словник термінів. Новаторським підходом авторів цього навчального видання є гармонійне поєднання правових та етичних знань у галузі екології. Особливу увагу приділено розвитку екологічних учень, створенню товариств захисту тварин, першим законодавчим актам, що закріплювали права природи, історії екологічної етики за кордоном. Наведено чимало цікавих відомостей про літературні твори на екологічну тематику та їхніх авторів. Підкреслюючи нагальність проблем гуманного поводження з тваринами, автори використовують серію гравюр британського художника В. Хогарта.

Окрема глава присвячена роз'ясненню правових норм, які забезпечують захист тварин від жорстокого поводження. Докладно розглянуто права, що належать тваринам. Приклади зі світової судової практики, де вперше позиваються від імені тварини, доповнюють викладений матеріал.

Авторам вдалося популярно розповісти про такі складні речі, як права природи, екоцентризм та біоцентризм, цінності природи та природоохоронні мотивації тощо.

Також відзначимо високу якість завдань для самостійної роботи. Вони побудовані з урахуванням практичного застосування в повсякденному житті еколого-правових знань, формування екологічної культури та є однаково пізнавальними як для фахівців-екологів, так і для студентів. Яскравим прикладом такого завдання є, зокрема, етичний аналіз «святкування» в одному із закладів громадського харчування Хелловіна з ритуальним забоем тварин. Читачам запропоновано з'ясувати, чи не було в указаний шоу-програмі порушень норм екологічної етики?

Допомогти перевірити отримані знання з курсу «Екологічної етики» також допоможуть тести.

Видання, що важливо, містить словник термінів, які вживаються в законодавстві щодо захисту тварин від жорстокого поводження. Швидко знайти відповідну інформацію з окремих питань допоможе ретельно складений термінологічний покажчик. Підрядкові посилання за текстом на новітні нормативно-правові акти та довідкову літературу дають можливість поглиблено вивчати викладений матеріал. Автори також пропонують для кращого засвоєння матеріалу перелік тематичних художніх фільмів.

При цьому поза увагою авторів залишилися питання еколого-етичних проблем, пов'язаних із розвитком сучасних біотехнологій (молекулярної біології, генетики, генної інженерії тощо).

Однак, беручи до уваги все викладене вище, можна стверджувати, що автори цього навчального видання здійснили вдалу спробу донести до читачів основні положення еколого-етичних знань, які допоможуть сформувати активну громадянську позицію майбутніх юристів, зокрема щодо розв'язання екологічних проблем сьогодення. Навчальний посібник має логічну побудову, системно поєднує теоретичні та практичні аспекти екологічної етики.

Загальне приємне враження доповнює тематична обкладинка – фрагмент картини відомого фламандського художника П. Брейгеля. На ній зображено популярну розвагу тих часів серед дітей «Закидання півня». Це дозволяє читачу відразу відчувати різницю в еколого-етичній свідомості людей тієї епохи та сьогодення.

Навчальний посібник написаний літературною українською мовою, гарно оформлений, загалом відповідає сучасним вимогам вищої освіти та стане в нагоді всім, хто цікавиться цією проблематикою.

¹ Екологічна етика : [навч. посіб.] / [В.Є. Бореяка, О.М. Шуміло, В.В. Шеховцова, О.О. Шуміло] ; за заг. ред. О.М. Шуміла. – Х. : Право, 2015. – 304 с.